

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	32370 Східноєвропейські історичні студії
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	32370
Назва ОП	Східноєвропейські історичні студії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шевченко Наталія Володимирівна, Смирнов Андрій Іванович, Комарніцький Олександр Борисович, Постоєнко Віталіна Сергіївна, Миколенко Дмитро Валерійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	06.03.2024 р. – 08.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/032/2023-2024/32370-east-european-historical-studies.pdf
Програма візиту експертної групи	https://knu.ua/pdfs/official/accreditation/032/2023-2024/32370-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження про ОП «Східноєвропейські історичні студії» другого рівня вищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка (КНУТШ) позитивне. Вона відповідає необхідним критеріям якості. Керівництво ЗВО, викладачі, здобувачі освіти, а також зовнішні стейкхолдери зацікавлені в її подальшій реалізації і розвитку. Задля цього в Університеті створено необхідні умови. На ОП викладають досвідчені фахівці наявною є необхідна інфраструктура, матеріально-технічна база. Гарант продемонструвала обізнаність у різних особливостях реалізації ОП. Вона, беззаперечно, користується авторитетом серед керівництва, колег, студентів і стейкхолдерів, піклується про якість отримуваної здобувачами освіти, постійно цікавиться їх думкою щодо ОП, докладає чимало зусиль для забезпечення якості реалізації освітньої програми, налагодження зв'язків зі стейкхолдерами і співпраці з ними. Знайомство зі здобувачами освіти ОП засвідчило їхню зацікавленість у навчанні. Члени ЕГ надали рекомендації і зауваження щодо програми. Проте вони не є підставою для відмови в акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП є унікальною і одна з небагатьох в Україні, яка готує фахівців зі знаннями історичних особливостей розвитку країн Центральної, Південно-Східної, Східної Європи. Заслужує на схвалення і те, що запозичувався досвід аналогічних магістерських програм як вітчизняних, так і зарубіжних ЗВО. Здобувачі освіти мають можливість сформулювати індивідуальну траєкторію навчання за рахунок загальної факультетський каталогу вибіркових дисциплін. Процес проходження практик допомагає вдосконалити набуті м'які навички, особливо здатність до комунікативної взаємодії. Сильними сторонами ОП та її позитивними практиками є застосування інтерактивних методик, що відповідають особливостям ОП, що забезпечує набуття практичних навичок у здобувачів; НПП підвищують кваліфікацію у галузі історії та цифрових технологій, що забезпечує використання сучасних практик при викладанні на ОП. Докладний опис критеріїв оцінювання є беззаперечно сильним елементом робочих програм. Іспити, передбачені ОП, приймають два викладача. Онлайн доступ здобувачів до інформації про успішність у системі «Тритон» є позитивною практикою на ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

ЕГ рекомендує ввести до складу робочої групи з розробки та оновлення ОП представника студентів, а також із випускниками визначати сильні та слабкі сторони програми, таким чином удосконалюючи її. ЕГ рекомендує активніше залучати до читання гостьових лекцій колег із зарубіжних вишів (зважаючи на сучасні реалії, можна розпочати із онлайн-формату). Зі структурно-логічної схеми у ОП не видно, в якому саме семестрі викладаються основні дисципліни. Також у схемі не вказані дисципліни за вибором. ЕГ рекомендує доопрацювати структурно-логічну схему, представлену у ОП, розписавши послідовність викладання основних і вибіркових дисциплін по семестрово. Рекомендовано до тематики фахового вступного випробування додати теми, присвячені питанню російсько-української війни, оновити у програмі вступного випробування застарілу літературу (старшу за 2010 рік), продовжувати розвивати практику визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, активізувати серед здобувачів роботу з популяризації можливостей академічного обміну та заохочення отримання знань здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти. Відсутність загальної на рівні Університету і факультеті платформи дистанційного навчання обмежує можливість застосування інтерактивних, діджитал методів навчання. Запровадження такою платформи хоча б на рівні факультету сприяло б вирішенню цієї проблеми. Під час проведення акредитації ЕГ з'ясувала, що в РП відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Експертна група рекомендує регулярно інформувати здобувачів вищої освіти про сутність дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Рекомендовано підвищувати публікаційну активність НПП у виданнях, що входять до наукометричних баз. ЗО володіють інформацією, що таке неформальна освіта, але не брали участі у таких практиках. ЕГ рекомендує стимулювати участь студентів у неформальній освіті шляхом інформування про такі можливості і заохочення. Рекомендується популяризувати роботу Ради роботодавців, експертної ради факультету серед роботодавців, залучати роботодавців і представників академічних інституцій до систематичних опитувань щодо якості ОП. Запровадити практику опитування ЗО незалежно від гаранта і адміністрації. Було встановлено, що зворотний зв'язок щодо якості ОП та пропозиції з внесення змін до неї отримуються переважно шляхом неформальної комунікації зі стейкхолдерами. Рекомендовано уніфікувати збір пропозицій від стейкхолдерів шляхом автоматизації даного процесу, до прикладу, розміщення на сторінці кафедри відповідної гугл-форми.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими

критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою освітньо-наукової програми (далі – ОНП) «Східноєвропейські історичні студії» визначається «підготовка висококваліфікованих, інтегрованих у європейський та світовий науково-освітній простір фахівців зі знаннями історичних особливостей розвитку країн Центральної, Південно-Східної, Східної Європи». Чітко визначається унікальність програми. Вона полягає у специфіці вивчення центрально-східноєвропейського регіону. Автори програми не акцентують увагу на конкретній країні, а розглядають загальні тенденції розвитку країн Балтії, Балкан, Центральної Європи, що особливо важливо у контексті реалізації євроінтеграційних прагнень України (у зв'язку з цим потреба у фахівцях, що вивчають центрально-східноєвропейський регіон, є значною). Ця складова визначається основним фокусом ОНП. Здобувачі вищої освіти досліджують особливості державотворчих процесів у країнах Центральної, Південно-Східної та Східної Європи, вивчають культуру та історію повсякдення регіону, аналізують міжнаціональні і міжнародні відносини, формують розуміння зв'язків між подіями минулого і сьогоденням соціокультурного простору Центральної та Східної Європи. На унікальності програми акцентували увагу під час зустрічі з в.о. декана історичного факультету Т. Пшеничний. На його думку, одним із аспектів унікальності було те, що ОП є міжкафедральною. Автори відомостей про самооцінювання ОНП зазначають, що місія, стратегія та перспективні напрями розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка наявні у «Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр.» (<https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan-22-12-12.pdf>), а також «Стратегічному плані розвитку історичного факультету на 2018-2025 рр.» (<https://drive.google.com/file/d/1fVo-WUgsumBPzlrFj9YT2HZ6DMuIYWpk/view>). Зокрема, місія університету полягає у «формуванні національної еліти України, підготовці висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх та виробничих установ, сприянні інтеграції України у світовий економічний простір як рівноправного партнера...». У цьому звучанні місія університету абсолютно узгоджується із метою (цілями) програми. Водночас, маємо зауважити, що у «Стратегічному плані» місія чітко не визначена і автори відомостей про самооцінювання ОП її формулюють через контекст «виконання основних функцій, покладених на університет щодо формування національної еліти України... вимагають розроблення Стратегічного плану Університету». Проректор із науково-педагогічної роботи А. Гожик під час зустрічі з із ЕГ зазначив, що розпочата робота над новою редакцією «Стратегічного плану університету», де будуть прописані візія, місія і цінності університету. Цілі програми відповідають стратегії та перспективним напрямкам розвитку університету ((пункти 2, 4, 5 (підпункт 2), 7, 51, 52 «Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр.»))

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз інформації, наведеної у відомостях про СО дає зрозуміти, що формулюючи цілі та ПРН, гарант і члени робочої групи врахували інтереси студентів, зокрема при формуванні таких результатів навчання: ПРН 10, ПРН 12, ПРН 13. Гарант ОП періодично проводить опитування здобувачів ОП (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfMVpKfun5luyjELuAkMTMpkueAv61tfiqIAeikbtAskCDG1g/viewform>). Профільна кафедра підтримувала контакти із роботодавцями, з якими укладено низку договорів/меморандумів про співпрацю. На запит ЕГ було надано перелік роботодавців із зазначенням дати укладання угод (<blob:https://office.naqa.gov.ua/26289350-22bf-4b91-ba59-a6e5928a7381>). На сайті кафедри варто було б розмістити копії цих угод. Позитивно, що на цьому ж сайті розміщений опитувальник, де представники роботодавців можуть висловити свої пропозиції щодо удосконалення ОНП (<https://docs.google.com/forms/d/1yc2s5kz-D5cakTdoHLOsPkMmNfmbEbXUfAhPC63oWJM/edit>). Відповідно до пропозицій роботодавців запровадили вивчення однієї із мов регіону. Їхні рекомендації врахували при формуванні ПРН 13, ПРН 15, ПРН 17, ПРН 18. Однак, на сайті кафедри інформація про конференції, круглі столи, презентації, офіційні зустрічі, до яких залучені стейкхолдери відсутня. Позитивно, що у мережі Facebook розміщено групу «Східноєвропейські історичні студії», де зазначена інформація активно оприлюднюється. Враховано позиції академічної спільноти. Зокрема, питання щодо удосконалення ОНП розглядалися на засіданнях профільної кафедри, Науково-методичної комісії та Вченої ради факультету, Науково-методичної ради та Вченої ради університету. На запит ЕГ було надано протоколи кафедри за участю стейкхолдерів, на яких розглядалися пропозиції від зацікавлених сторін на етапі розробки ОНП (система NAQA). До складу робочої групи ОНП включено викладачів істафу, які мають практичний досвід роботи в науково-академічних та науково-просвітницьких інституціях. Рекомендації, висловлені академічною спільнотою, були враховано при формуванні таких результатів навчання: ПРН 15, ПРН 16, ПРН 17, ПРН 18. Позитивним є те, що під час проведення конференцій, які були організовані профільною кафедрою, і Літніх шкіл «Історія Голокосту та пам'ять в Україні» (проводила роботу у 2017-2020 рр.) відбувались неофіційні обговорення щодо актуальних напрямків дослідження та наукової співпраці кафедри з закордонними науково-академічними установами регіону. Водночас, варто було б акцентувати увагу на тому, що раціонального було взято із цих зустрічей для удосконалення ОНП, робочих програм ОК. У відомостях про СО зазначається, що потенційними роботодавцями розглядаються також «органи вищої виконавчої влади, що формують гуманітарну політику держави, центральні державні архіви України, інститути НАН України історичного профілю». Варто було б конкретніше зазначити установи, з якими планується співпраця

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності та розвитку ринку праці. Автори відомостей про СО обґрунтовано довели, що випускники програми «покликані забезпечувати потребу держави та суспільства у високоосвічених фахівцях, які обізнані із загальними тенденціями та інноваціями у сфері історичних досліджень, володіють новітнім методологічним інструментарієм, мають комунікаційні здібності, здатні на належному рівні застосовувати у професійній діяльності набуті фахові та мовні компетентності, сучасні інформаційні технології, бути включеними на засадах конкурентоздатності до українського й світового академічного простору» (ПРН 1-5, 7, 8, 10). ПРН 18 спрямовує на опанування навичками підготовки аналітичних прогнозів історичних процесів, а ПРН 6, 9, 11, 12, 13, 14 ґрунтуються на соціальному запиті «на участь істориків у зміцненні громадянського суспільства, процесах консолідації української нації через інформаційну, освітню, наукову, публікаційну діяльність, захист культурної спадщини». При формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОНП чітко враховано галузевий та регіональний контекст. Автори підкреслили «важливість підготовки фахівців з історії Центрально-східної Європи, здатних надавати консультації щодо тенденцій етнополітичного розвитку регіону, інтегрувати набуті знання в експертні оцінки та аналітичні прогнози розвитку регіональних міжнародних відносин». Автори програми з відкритих джерел врахували досвід подібних магістерських програм Львівського національного університету імені Івана Франка, Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Запозичувався досвід іноземних програм, зокрема Паневропейського університету (м. Братислава), Технічного університету (м. Кошице), Католицького університету (м. Ружомберк), Історичного інституту Варшавського університету, Університету Суспільних наук (м. Лодзь), Клайпедського університету, Карлового університету (м. Прага). Варто було б конкретизувати, що конкретно було запозичено у цих програмах і як цей досвід було реалізовано в ОНП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Загальні та фахові компетентності, ПРН, визначені в ОНП «Східноєвропейські історичні студії», цілком відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій (магістр – 7 рівню Національної рамки кваліфікацій, FQ-ЕНЕА – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень). ОНП розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти (спеціальність 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти), затвердженого наказом МОН України від 31 травня 2021 р. за №603. Визначені Стандартом та університетом ПРН забезпечують 20 обов'язкових компонентів, програми асистентської і науково-дослідної виробничої практик, курсова і магістерська кваліфікаційна роботи. Вибіркові дисципліни, на вивчення яких відведено 30 кредитів ЕКТС, поглиблюють та розширюють фахові знання студентів. Реагуючи на зауваження ГЕР, члени робочої групи повернули до ОНП формулювання ПРН01, ПРН06, ПРН08 у редакції Стандарту вищої освіти. Задля забезпечення «ПР06. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання» ОНП було доповнено ОК 13 «Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в країнах Центрально-Східної Європи»

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП є унікальною і одна з небагатьох в Україні, яка готує фахівців зі знаннями історичних особливостей розвитку країн Центральної, Південно-Східної, Східної Європи. У зв'язку з цим потреба у фахівцях, що вивчають центрально-східноєвропейський регіон, є значною. Про це йшлося під час зустрічей зі стейкхолдерами. Робоча група враховувала інтереси здобувачів вищої освіти і роботодавців, що підтверджується результатами зустрічей. Позитивною практикою є те, що у мережі Facebook розміщено групу «Східноєвропейські історичні студії», у якій вміщується інформація про конференції, круглі столи, презентації, офіційні зустрічі, до яких залучаються і стейкхолдери. Заслуговує на схвалення і те, що запозичувався досвід аналогічних магістерських програм як вітчизняних, так і зарубіжних ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ЕГ рекомендує чітко прописати місію університету у новій редакції «Стратегічного плану розвитку Університету». Доцільно ввести до складу робочої групи з розробки та оновлення ОНП представника студентів і цілеспрямовано із здобувачами освіти, а також із випускниками визначати сильні та слабкі сторони програми, таким чином

удосконалюючи її. На сайті кафедри варто розмістити копії угод про співпрацю із роботодавцями, академічними установами, регулярно оприлюднювати тут інформацію про заходи із популяризації ОП, до яких, зокрема, залучені стейкхолдери. Варто було б чіткіше зазначити, що конкретно розробники запозичили у магістерських програмах вітчизняних і зарубіжних ЗВО і як цей досвід було реалізовано в ОНП. У перспективі необхідно звернути увагу на запрошення до читання гостьових лекцій колег із зарубіжних вишів (зважаючи на сучасні реалії, можна розпочати із онлайн-формату).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом в ОНП чітко формулюються цілі, які відповідають стратегії та перспективним напрямкам розвитку університету, враховуються позиції та потреби здобувачів вищої освіти, роботодавців, запозичується досвід аналогічних ОП вітчизняних та зарубіжних ЗВО, враховується галузевий та регіональний аспекти, а також тенденції розвитку спеціальності та ринку праці. Виявлені недоліки не є суттєвими, а відтак, ОНП відповідає критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП становить 120 кредитів ЄКТС, обсяг вибіркових дисциплін становить 30 кредитів ЄКТС - 25 % від загального обсягу ОНП, що відповідає чинному "Положенню про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/fdvxl>), Стандарту вищої освіти та дозволяє забезпечити реалізацію права студентів здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Цикл загальної підготовки забезпечується п'ятьма обов'язковими дисциплінами "Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності", "Професійна та корпоративна етика історика-дослідника", "Психологія вищої школи", "Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача" загальним обсягом 15 кредитів. Цикл професійної підготовки забезпечують 15 обов'язкових і 8 вибіркових дисциплін загальним обсягом. Мовні компетентності формують дисципліни, що викладаються англійською мовою "Nation and Nationalism in Central Eastern Europe" та "History of the Holocaust", а також другою іноземною мовою (польською або чеською). Практична підготовка забезпечена асистентською і науково-дослідною виробничою практикою (<http://surl.li/rlurt>). Розробники ОНП врахували зауваження, що зумовило умовну акредитацію, щодо забезпечення можливості ЗВО здійснювати експертизу пам'яток історії, археології і культури з метою їхньої охорони та можливого подальшого використання шляхом запровадження ОК "Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в країнах Центрально-Східної Європи".

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має чітку структуру, ОК складають послідовну систему. У експертної групи не має сумнівів щодо можливостей досягнення ПР, пов'язаних із формуванням загальних і професійних компетентностей. Для реалізації мовної компетентності здобувачів ОНП передбачені двома дисциплінами, що викладаються англійською мовою, а також другою іноземною мовою, яка обирається між польською і чеською. Загальну підготовку та формування відповідних компетентностей та ПР навчання забезпечують такі обов'язкові дисципліни як "Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності", "Професійна та корпоративна етика історика-дослідника", "Психологія вищої школи", "Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача". Цикл професійної підготовки забезпечують ОК, спрямовані на формування фахових компетентностей за спеціальністю "Історія та археологія", зокрема, предметної області та професійного спрямування. Вони забезпечують як загальні, так і спеціальні компетентності за спеціальністю. Це 15 обов'язкових і вибіркових дисципліни, асистентською і науково-дослідною виробничою практикою, а також написання курсової і кваліфікаційної роботи магістра.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Предметна область ОНП – східноєвропейські історичні студії, відповідає назві ОНП. Зміст ОНП відповідає предметній області визначеній національною рамкою кваліфікації. Об'єкти предметної області ОНП «Східноєвропейські історичні студії» відповідають Стандарту – минуле людства, зокрема, України та інших країн, в усіх його проявах є об'єктами вивчення як обов'язкових, так і вибіркових компонентів ОНП. Зокрема, освіта в межах спеціальності «Історія та археологія» з акцентом на вивчення загальних тенденцій розвитку країн Центральної, Південно-Східної та Східної Європи з урахуванням євроінтеграційних перспектив України (<https://drive.google.com/file/d/1ZK3Df9o6BFCLQgovZpjGHdd5dG59IKnF/view>). Зокрема ОК «Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності», «Світова історична наука в ХХ – на початку ХХІ ст.», «Історія Голокосту», «Історична географія Центральної та Східної Європи», «Історія світових імперій», «Нації і націоналізм у Центрально-Східній Європі» передбачають засвоєння системи наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, понять, які використовуються в процесі історичного пізнання минулого різних суспільств та їх сегментів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, побутових, духовних, соціальних аспектів в конкретному просторовому та часовому вимірах розкриваються. Відповідно викладання ОК «Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності», «Соціальна історія», «Історія Голокосту», «Об'єкти світової спадщини ЮНЕСКО в країнах Центрально-Східної Європи», «Актуальні проблеми історичної пам'яті в країнах Центральної Європи» мають забезпечити засвоєння загальнонаукових і спеціальних наукових методів, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методик й технологій, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток археології, історії й культури вивчаються.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії ЗВО реалізується відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (п. 3.7) в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/ejlkd>) Індивідуальна траєкторія студентів забезпечується за рахунок вибірковості восьми дисциплін (30 кредитів ЄКТС). Це 25 % від загальної кількості кредитів програми і відповідає нормі. При цьому 6 дисциплін здобувачі освіти обирають у межах одного із двох блоків, а 2 дисципліни обираються із загальноуніверситетського каталогу. Вибіркові дисципліни на ОНП викладаються упродовж 3-го семестру. Вибір здійснюється в 2-му семестрі 1-го навчального року у двох формах: паперовій (подання заяв до деканату історичного факультету) та електронній (через інформаційну систему «Тритон»). Під час онлайн зустрічей зі здобувачами освіти було з'ясовано, що вони обізнані щодо своєї можливості обирати дисципліни. Ознайомлення ЕГ з індивідуальними планами здобувачів освіти, наданими гарантом, дозволило встановити, що здобувачі вищої освіти обирали різні дисципліни. Під час відповідної онлайн-зустрічі студентами було зазначено, що перелік обраних ними ОК дозволяє їм професіоналізуватися і поглиблювати власні знання у сферах, пов'язаних із темою їхньої дипломної роботи. Розроблено загально факультетський каталог вибіркових дисциплін розміщено його у відкритому доступі (<http://surl.li/rmgnl>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка студентів у межах ОНП здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Університеті (п. 4.5) (<http://surl.li/fdvxl>) і Положення про проведення практики на історичному факультеті (<http://surl.li/fzqai>) Практична підготовка в ОНП становить 16 кредитів і проводиться в межах асистентської і науково-дослідної виробничої практики. Проведення практики передбачає відвідування занять і знайомство зі студентами, підготовка до занять, проведення семінарських занять, консультації з науковим керівником, виконуючи практичні та індивідуальні завдання, вирішуючи педагогічні ситуації, готуючи рецензії та презентації; під час написання кваліфікаційної роботи. Під час проведення онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти засвідчили ефективність і важливість практики для розвитку вказаних у матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП навичок.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час зустрічі зі студентами ОНП було підтверджено, що учасники фокус-групи знайомі з поняттям «soft skills». ЗВО зазначили важливість для розвитку соціальних навичок наукових конференціях, круглих столів тощо. Можливість брати у них участь була засвідчена під час онлайн-зустрічі. Формуванню соціальних навичок (soft skills) сприяє вивчення всіх ОК. Вони забезпечують загальних, професійних і мовних компетентностей». Так, ОК «Історія Голокосту», «Історична географія Центральної та Східної Європи», «Нації і націоналізм у Центрально-Східній Європі», «Актуальні проблеми історичної пам'яті в країнах Центральної Європи» формують повагу різноманітності

й мультикультурності. ОК «Професійна та корпоративна етика історика-дослідника» сприяє утвердженню принципів етичності, академічної доброчесності, поваги до моральних норм, законодавства. ОК «Методологія та організація історичних, археологічних, архівних досліджень з основами інтелектуальної власності», «Світова історична наука в XX – на початку XXI ст.» розвивають навички пошуку інформації, якої бракує для розв'язання окресленої проблеми, формують критичний підхід до оцінювання наявного інструментарію для вирішення поставленого завдання.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті (<http://surl.li/fdvxl>) передбачено, що обсяг ОП вищої освіти становить за освітнім рівнем магістра 90 кредитів. Навчальний план ОНП складається з обов'язкової і вибіркової частини. Обов'язкова частина (включаючи практичну підготовку і державну атестацію) становить 90 кредитів (70 %), вибіркова частина - 30 кредитів (25%). Обов'язкова частина навчального плану складається з двох циклів: циклу загальної підготовки (15 кредитів ЄКТС) та циклу професійної підготовки (75 кредитів ЄКТС). Вибіркова частина складається з навчальних дисциплін одного з двох блоків – (24 кредити) та дисциплін загальнофакультетський каталогу (6 кредитів). Навчальне навантаження по семестрах розподілене таким чином, щоб студенти мали достатньо часу для проведення наукових досліджень, підготовки кваліфікаційної роботи. Також у робочих програмах навчальних дисциплін в обов'язковому порядку для самостійної роботи заплановано не менше 67% від загальної кількості годин, передбачених для вивчення даного компоненту. Онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти, а також анкетування щодо якості ОНП засвідчили відсутність нарікань здобувачів освіти відносно обсягу аудиторного навантаження. Результати опитувань систематично обговорюються на засіданнях кафедри, Вченої ради факультету. Дистанційне онлайн-навчання у системі передбачає самостійне вивчення, використання електронних навчальних ресурсів. При цьому загальноуніверситетської платформ в Університеті немає. В Університеті є також власний репозитарій, що застосовуються в освітньому процесі.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма не здійснюється на даній ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Здобувачі освіти мають можливість формувати індивідуальну траєкторію навчання за рахунок загальнофакультетський каталогу вибірових дисциплін. Процес проходження практик допомагає вдосконалити набуті м'які навички, особливо здатність до комунікативної взаємодії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Зі структурно-логічної схеми у ОНП не видно, в якому саме семестрі викладаються дисципліни. ЕГ рекомендує доопрацювати структурно-логічну схему, представлену у ОНП, розписавши послідовність викладання дисциплін по семестрово.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг та структура ОНП відповідає чинному законодавству та дозволяє забезпечити реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір ОК. ОК, включені до ОНП, в сукупності дозволяють досягти заявленої мети та ПРН. ОП загалом відповідає визначеному критерію з недовідками, що не є суттєвими та можуть бути усунені під час наступного оновлення ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання КНУ імені Тараса Шевченка оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

https://vstup.knu.ua/images/2023/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83_04.09.2023.pdf Вони розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2023 р. Для вступу на ОНП «Східноєвропейські історичні студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти абітурієнти складають ЄВІ – єдине вступне випробування, яке складається з тестів з іноземної мови та тесту загальних навчальних компетентностей (ваговий коефіцієнт 0,2 + 0,2) та вступного випробування з фаху (ваговий коефіцієнт 0,6). У правилах прийому чітко вказано систему зарахування балів під час вступу, прописано процедуру складання іспиту, надані чіткі критерії оцінювання, літературу для підготовки та орієнтовні питання для підготовки до іспиту. Під час зустрічі 6, здобувачі ОНП «Східноєвропейські історичні студії» (зокрема Роман Потьомка та Дмитро Коломієць) відзначили, що всю необхідну інформацію, щодо правил прийому та процедури вступу дізналися на сайті кафедри, сайті історичного факультету та університету <https://vstup.knu.ua/rules>. На думку ЕГ, правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та відповідають законодавству України.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому передбачають вступ на ОНП «Східноєвропейські історичні студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі ступеня бакалавра, магістра чи ОКР спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження вступних випробувань. Особи, які вступають на ОНП на конкурсній основі можуть здобути освіту за рахунок видатків державного бюджету, за кошти фізичних та /або юридичних осіб https://vstup.knu.ua/images/2023/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83_04.09.2023.pdf. Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 032 «Історія та археологія» ОНП «Східноєвропейські історичні студії» оновлюється кожного року та оприлюднена на офіційному вебсайті <https://drive.google.com/file/d/1MkLVxLP1jCXp5RKOecsCJBeEQwCB-OZ/view>. До розробки програми фахового вступного випробування долучені гарант, завідувач кафедри та НПП випускової кафедри історії Центральної та Східної Європи. Вступне випробування з фаху складається з двох частин. Перша – виконання 40 тестових запитань, кожне з яких оцінюється 0 або 1 бал. Друга частина – аналітична, яка містить 4 запитання, кожне з яких оцінюється в 40 балів. Тому максимальна кількість балів за вступне випробування з фаху – 200. У програмі <https://drive.google.com/file/d/1MkLVxLP1jCXp5RKOecsCJBeEQwCB-OZ/view> зазначено, що на виконання екзаменаційної роботи відводиться 3 години. Питання фахового іспиту відображені у чотирьох блоках: давня історія, середньовіччя, нова і новітня доба.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, зокрема під час академічної мобільності, регламентовані нормативними документами КНУ імені Тараса Шевченка, які знаходяться у відкритому доступі на вебсайті ЗВО, а саме: Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ від 11.04.2022 р. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ https://mobility.knu.ua/?page_id=798&lang=uk, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk, Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у КНУТШ <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf> та Порядок проведення в КНУТШ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року

http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg. Всі вищеназвані документи оприлюднені на сайті Університету. Також під час зустрічей з гарантом ОНП та заступницею начальника відділу міжнародних зв'язків було встановлено, що здобувачі освіти систематично інформуються про можливості та програми академічної мобільності, які пропонує Університет. Вони є чіткими та зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу. За період реалізації ОНП «Східноєвропейські історичні студії» було два випадки визнання результатів. Зокрема під час відкритої зустрічі випускниця Р. Ситник розповіла про свій досвід навчання за програмою Erasmus+ у Freie Universität Berlin (Німеччина) та можливість перезарахування результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі учасники освітнього процесу на ОНП «Східноєвропейські історичні студії» мають право на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Питання визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті регламентується в КНУ імені Тараса Шевченка Положенням про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка <https://senate.knu.ua/?p=2271>. У даному положенні чітко описано процедуру перезарахування, визнання та оцінювання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти. Під час зустрічі 6 здобувачі даної НПП зазначили, що вони ознайомлені з можливістю та процедурою перезарахування результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти, але за час дії ОНП «Східноєвропейські історичні студії» випадків перезарахування не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОНП «Східноєвропейські історичні студії» є досить чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті КНУ імені Тараса Шевченка. ОНП передбачає можливість перезарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та під час неформальної освіти

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендовано до тематики фахового вступного випробування додати теми, присвячені питанню російсько-української війни, оновити у програмі вступного випробування застарілу літературу (старшу за 2010 рік), продовжувати розвивати практику визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, активізувати серед здобувачів роботу з популяризації можливостей академічного обміну та заохочення отримання знань здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до ОНП «Східноєвропейські історичні студії» та визнання результатів навчання загалом відповідають даному критерію, правила прийому є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Процедура зарахування результатів навчання, отриманих внаслідок академічної мобільності, неформальної та/або інформальної освіти визначена нормативними документами КНУ імені Тараса Шевченка, але реальних випадків на даній ОНП не було. Це дає підстави ЕГ дійти висновку, що ОНП «Східноєвропейські історичні студії» відповідає визначеному критерію за рівнем В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та

принципам академічної свободи.

Розділ 4 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) передбачає використання лекції, семінарських занять, самостійної роботи, консультацій. Ознайомлення з робочими програмами дисциплін надало можливість ЕГ переконатися у тому, що методи і форми навчання відповідають вимогам Стандарту по спеціальності 032 другого (магістерського) рівня. Всі робочі програми є у вільному доступі для ознайомлення здобувачами (<http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/>). 67-75 % часу навчання відводиться на опанування дисциплін відводить на самостійну роботу. Спілкування з фокус-групами зі здобувачами освіти підтвердило застосування в рамках ОНП комплексу методів навчання, зокрема, пояснювально-ілюстративний, метод візуалізації, індуктивний, дедуктивний, частково-пошуковий, порівняльно-історичний, дослідницький, наукової дискусії. Реалізації вказаних методів навчання сприяє матеріально-технічна база Університету - наявність аудиторій з проекторами і інтерактивною дошкою. У цілому форми та методи навчання і викладання в рамках ОНП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу і дозволяють досягти мети ОНП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про мету, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання знань та вмінь студентів міститься в описі ОНП та в РП навчальних дисциплін, оприлюднених на сайті кафедри на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи <http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/>. Під час спілкування з фокус-групами (гарантами, здобувачами освіти і науково-педагогічним персоналом) була підтверджена практика ознайомлення здобувачів про цілі, зміст та програмних результатів навчання, порядок та критерії оцінювання на першому занятті кожного освітнього компонента. Студенти мають можливість звернутися за уточненням до викладача, гаранта ОНП, завідувача кафедри (підтверджено на онлайн-зустрічах зі здобувачами освіти). Студентоцентрований підхід також проявляється в обранні зручних для здобувачів каналів комунікації (електронна пошта, соціальні мережі, месенджери). Графік навчального процесу КНУ імені Тараса Шевченка затверджується до початку навчального року та оприлюднюється на сайті Університету (<https://www.univ.kiev.ua/news/12326>). Розклади занять та консультацій, агестаційних тижнів (сесій) та можливі зміни у них оприлюднюються на сайті (<http://www.history.univ.kiev.ua/>), фейсбук-сторінці та телеграм-каналі історичного факультету.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Організацію дослідницької діяльності студентів Університету регламентує Положення про науково-дослідну роботу у КНУ імені Тараса Шевченка (<https://science.knu.ua/upload/iblock/ac8/ac863585f8fed22f8f19d1b5fab6537e.doc>). Одним із головних напрямів науково-дослідницької діяльності є здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень обдарованих студентів, залучення їх до наукової діяльності. Більше 30% даної ОНП передбачає самостійну роботу, виконання завдань-проектів за компонентами ОП, висвітленими у РНП дисциплін, та проведення досліджень при виконанні кваліфікаційної роботи магістра. На сайті факультету, сторінці кафедри історії Центральної та Східної Європи, Східноєвропейські історичні студії в КНУ імені Тараса Шевченка у мережі Facebook оприлюднюється інформація щодо наукових заходів для студентів (презентації, конференції, наукові читання, воркшопи, можливості для короткострокового стажування тощо). Як засвідчила онлайн-зустріч зі здобувачами освіти, студенти мають можливість брати участь у наукових конференціях, круглих столах, семінарах з презентацією власних наукових напрацювань та обов'язковою публікацією тез/матеріалів конференції. Здобувачі освіти упродовж навчання на ОНП мають підготувати та опублікувати наукову статтю, що відповідає вимогам фахової наукової публікації, у науковому виданні.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Знайомство з ЗСО, а також РП дозволило з'ясувати, що наукові здобутки викладачів регулярно друкуються на сторінках журналів, які індексуються в міжнародних наукометричних базах. РП навчальних дисциплін регулярно оновлюються. Викладачі, задіяні у реалізації ОНП, беруть участь у міжнародних наукових заходах («Перший міжнародний науковий семінар з уніформології», 2019 р.; «The Cossack Myth in Eastern Europe in the 19th, 20th and 21st centuries» (Берлін, 2019 р.); «Текст і образ: особливості взаємодії між наративом та візуальністю. Образи війни», 2022 р.) наукових конференціях («Paramilitarism and the Lithuanian Riflemen's Union: Historical Challenges and Activity Ideas», Рига, 2019 р.; «Суспільства середньовічного та раннього нового часу і їх цивілізаційна спадщина», 2019 р.; Międzynarodowa konferencja naukowa «Wobec widma bolszewizmu. Polacy i Ukraińcy w walce z agresją Rosji Sowieckiej w latach 1919–1921», Варшава, 2020 р.; «Чехи та словаки в історії Центрально-Східної Європи XX-XXI ст.: від чехословакізму до оксамитового розлучення», 2023 р.), у круглих столах («30 років Свободи: різними шляхами до єдиної мети», 2019 р.; «Імперська політика Росії (XV– поч. XXI ст.) в реаліях сьогодення», 2023 р.), на яких

обговорюються різноманітні питання історичного розвитку центрально-східноєвропейського регіону. Все це забезпечує можливість регулярно переглядати зміст РП ОНП та оновлювати навчально-методичні комплекси (<http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/>), а також створюються нові, тематично пов'язані з фокусом ОНП. Викладачі, які відповідальні за реалізацію ОНП, регулярно проходять наукові стажування, беруть участь у програмах підвищення кваліфікації в українських та закордонних освітніх та наукових закладах, про що свідчать надані гарантом матеріали. Зокрема НПП брали участь у програмах підвищення кваліфікації «KNU Teach Week», що передбачали ознайомлення з інструментами для створення сучасних дистанційних курсів, порівняльний аналіз сервісів для відеоконференцій, огляд актуальних інструментів гейміфікації, трендових форм індивідуальної та групової роботи. Онлайн-зустріч зі здобувачами освіти засвідчила, що викладачі використовують сучасні діджитал методи у дистанційному форматі.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Здобувачі за ОНП та НПП користуються можливостями програм академічної мобільності для навчання або стажування за кордоном, роботи в закордонних архівах та бібліотеках про що свідчить інформація, розміщена на сайті Відділу академічної мобільності (<https://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>), інформація отримана під час роботи онлайн фокус-груп зі здобувачами освіти і НПП, а також ВСО і надані гарантом матеріали. Здобувачі освіти ОНП регулярно користувалися можливостями програм Erasmus+. Викладачі, що забезпечують навчальний процес за ОНП регулярно стажуються за кордоном, зокрема в Історичному інституті Варшавського університету, Польща; Американському Меморіальному музеї Голокосту, США; Університеті Миколая Коперника, Польща; в Карловому університеті, Чехія; Католицькому університеті в м. Ружомберку (Словачина), Університеті Суспільних Наук в м. Лодзь (Польща); брали участь у міжнародних конференціях, що включали закордонні поїздки тощо, читали лекції (Інститут історії та археології Балтійського регіону Клайпедського університету, жовтень 2023 р.). У листопаді 2022 р. к.і.н., доц. А.О. Руккас обраний закордонним членом Академії Наук Латвійської Республіки. Проте викладачі ОНП не активні у реалізації можливостей що забезпечують програми Еразмус+. У цілому, КНУ імені Тараса Шевченка надає можливості для здійснення академічних обмінів для здобувачів цієї ОНП і НПП, тож підкритерій 4.5. є виконаним.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами ОНП та її позитивними практиками є застосування інтерактивних методик, що відповідають особливостям ОНП, що забезпечує набуття практичних навичок у здобувачів; НПП підвищують кваліфікацію у галузі історії та цифрових технологій, що забезпечує використання сучасних практик при викладанні на ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Відсутність загальної на рівні Університету і факультеті платформи дистанційного навчання обмежує можливість застосування інтерактивних, діджитал методів навчання. Запровадження такою платформи хоча б на рівні факультету сприяло б вирішенню цієї проблеми.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

На ОНП навчання та викладання ведеться на достатньому рівні з урахуванням параметрів критерію 4. Здобувачам вчасно та кількома каналами надається інформація щодо цілей, змісту, результатів навчання, критерії оцінювання (у формі робочих навчальних програм та силабусів, які оприлюднені на сайті. Форми і методи навчання та викладання орієнтовані на здобувачів, сприяють досягненню поставлених цілей ОНП та програмних результатів, та, зокрема, історичний факультет надають можливість поєднувати навчання та дослідження; зміст освіти оновлюється, застосовуються сучасні практики, інтернаціоналізація проявляється на достатньому рівні. У цілому, навчальна та викладацька діяльність в рамках ОП відповідає критерію 4, а вказані слабкі сторони є несуттєвими.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем РН для окремого ОК та/або ОНП загалом, а також оприлюднюються заздалегідь. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція)» контрольні заходи включають діагностичний, поточний і підсумковий контроль (<http://surl.li/fdvxl>). Форми контрольних заходів визначені в п. 4.2. Положення: іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових робіт тощо. Основними формами поточного контролю знань та вмінь є усні опитування, індивідуальні завдання, реферати, есе, контрольні роботи. Форми контрольних заходів кожного з ОК відображено в НП, РП ОК. Ці документи завчасно оприлюднюються на сайті історичного факультету КНУТШ (<http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/>), містять чіткий перелік форм контролю та розлогий деталізований опис критеріїв оцінювання для передбачених видів робіт. Водночас відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Викладачі інформують здобувачів щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання на початку вивчення курсу (інформація підтверджена під час відео-зустрічі зі здобувачами вищої освіти та викладачами). Здобувачі мають доступ до системи електронного документообігу «Тритон», а також можуть отримати опис та терміни виконання індивідуальних завдань, інформацію про кількість набраних балів перед підсумковим контролем через канали електронної комунікації (email, Telegram). Фактів несправедливого оцінювання чи оскаржень результатів успішності здобувачів протягом навчання, за свідченням студентів, не було. Матеріали, зібрані під час акредитаційної експертизи, свідчать про зрозумілість та прозорість оцінювання. Критерії оприлюднюються заздалегідь і дають змогу встановити досягнення здобувачем ВО РН для ОК та ОНП загалом.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» за другим (магістерським) рівнем, затвердженого та введеного в дію наказом МОНУ № 603 від 31.05.2021 р. Формою підсумкової атестації здобувачів ОНП є публічний захист кваліфікаційної (магістерської) роботи та складання кваліфікаційного іспиту. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію. Задля цього вона проходить перевірку через систему Unicheck. Кваліфікаційні роботи мають бути оприлюднені на офіційному сайті або в репозитарії ЗВО. Регулюється Типовим положенням про курсові та кваліфікаційні роботи <https://drive.google.com/file/d/1EoPwvQJ7ockmJsZvGwFKOaiWUz8mflag/view>. Успішне складання кваліфікаційного іспиту (із результатом не нижче 75%) є умовою присвоєння випускникам ОНП професійної кваліфікації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів та розв'язання можливих конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання оприлюднені на сайті ЗВО й містяться в Положенні про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/fdvxl>) та порядку оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc>), а також Положенні про порядок створення та організації роботи Екзаменаційної комісії <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20pro%20DEK.doc>. Форми та методи оцінювання наведені в РПНД є чіткими та логічними, вони пов'язані з ПРН ОК ОНП. Испити, передбачені ОНП, приймають два викладача, що забезпечує більшу об'єктивність підсумкового контролю. Чіткий і зрозумілий порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів встановлений Положенням про організацію освітнього процесу. Згідно з ним, здобувач не пізніше 12 години наступного робочого дня за днем оголошення результату іспиту має право подати на ім'я ректора університету апеляцію. У випадку подання апеляції розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) створюється комісія для її розгляду. Апеляція розглядається протягом трьох робочих днів після її подання. У «Порядку вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ» (<https://cutt.ly/Kziae0H>) передбачено діяльність Постійної комісії Вченої ради з питань етики, до якої входить викладач ОП проф. В.Мордвінцев. Запобігання конфлікту інтересів здійснюється, зокрема, відділом з питань запобігання і виявлення корупції. Гарант ОП має право брати участь у врегулюванні конфліктних ситуацій між здобувачами освіти за освітньою програмою і викладачами. Під час відео-зустрічей здобувачі вищої освіти, представники студентського самоврядування та викладачі підтверджували свою обізнаність з алгоритмом дій у випадку оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі наголошували, що впродовж існування ОНП не виникало конфліктних ситуацій між студентами та викладачами, які потребували б врегулювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЕГ підтверджує, що у ЗВО діють чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що відображені в у «Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (у підрозділах 9.8, 10.7 та окремих підпунктах розділів 7 і 8), де визначені види порушень і відповідальність здобувачів освіти та ОП; в Етичному кодексі університетської спільноти: <http://surl.li/bftod>; Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>; Ухвалі ВР КНУТШ «Про репутаційну політику КНУТШ»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=937>; Ухвалі ВР КНУТШ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1733>; Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>. Технологічними інструментами протидії порушенням академічній доброчесності є система антиплагіату «Unichesk», що застосовується для перевірки наукових робіт здобувачів ВО, зокрема, наукових статей і кваліфікаційних робіт. Університет має можливість безкоштовно перевіряти на плагіат всі наукові роботи в повному обсязі, а також надає можливість для здобувачів перевірити свою роботу вдруте (платно). Кваліфікаційні роботи розміщуються в репозитарії факультету <http://www.history.univ.kiev.ua/asp/repozitarij>. У випадку грубого порушення етичних принципів чи норм, зафіксованих у «Етичному кодексу університетської спільноти», керівник відповідного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Комісії з етики.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО розроблені й оприлюднені всі необхідні документи щодо контрольних заходів, оцінювання здобувачів й академічної доброчесності, які активно популяризуються та послідовно дотримуються в освітньому процесі. Докладний опис критеріїв оцінювання є беззаперечно сильним елементом робочих програм. Іспити, передбачені ОНП, приймають два викладача. Онлайн доступ здобувачів до інформації про успішність у системі «Тритон» є позитивною практикою на ОП

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Під час проведення акредитації ЕГ з'ясувала, що в робочих програмах відсутні переліки орієнтовних питань, що виносяться на іспит/залік. Експертна група рекомендує регулярно інформувати здобувачів вищої освіти про сутність дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Загалом ОНП відповідає вимогам Критерію 5. На думку ЕГ, зазначені вище недоліки в робочих програмах не піддають сумніву функціонування в КНУТШ системи інформування здобувачів вищої освіти про відповідні види робіт, форми і критерії оцінювання, контрольні заходи тощо, а є свідченням певних локальних недопрацювань, пов'язаних із поточною роботою науково-педагогічного колективу, які можуть бути оперативно усунуті в робочому порядку. Висловленні рекомендації – це лише спосіб покращити цілком дієві практики реалізації ОНП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ на підставі аналізу стану кадрового забезпечення реалізації ОНП «Східноєвропейські історичні студії» в КНУТШ (кадрове забезпечення програми як воно представлено в Таблиці 2 ВС, зустрічі зі здобувачами, НПП, стейкхолдерами) підтверджує високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим ОК, які вони викладають на ОНП. Про це свідчать базова освіта, наукові ступені та вчені звання, опубліковані праці та інші компетентності. Викладання обов'язкових дисциплін забезпечують висококваліфіковані викладачі з різних кафедр КНУТШ. Зокрема, професори Малацай І.В., Мордвінцев В.М., Коцур А.П., Терпиловський Р.В., Палієнко М.Г., доценти Мотрук С.М., Руккас А.О., Пількевич В.О., Сокирко О.Г., Левицька Л.А., Іваницька Л.В., Шинкаренко О.В., Комзюк Л.Т., Павлов Ю.В., Антоненко О.В. тощо. Викладачі ОНП успішно поєднують викладання та наукову діяльність, проходять підвищення кваліфікації, активно публікують результати своїх наукових досліджень, виступають із доповідями на всеукраїнських і міжнародних конференціях. ЕГ ознайомила з публікаціями викладачів та встановила релевантність сфер наукових досліджень викладачів дисциплінам, які вони викладають за ОНП. Під час зустрічей здобувачі ВО акцентували увагу на високому рівні викладання навчальних дисциплін; з їхнього боку відсутні скарги на якість надання освітніх послуг.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору НПП є прозорою, дієвою, та регламентована Статутом університету (<https://cutt.ly/F3r2iRn>), "Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників" (<https://cutt.ly/e3r2wbk>), де зазначені всі етапи обрання за конкурсом НПП. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та його умови розміщуються на офіційному сайті КНУТШ. Завідувач, професор кафедри обираються за конкурсом Вченою радою ЗВО шляхом таємного голосування. Доцент, старший викладач, викладач, асистент обираються за конкурсом таємним голосуванням вченою радою факультету з урахуванням рішення кафедри. При цьому враховуються наукові та навчально-методичні праці претендентів, які відображають професійні зацікавлення викладача, а також додаткові документи, що підтверджують наявність академічної і професійної кваліфікації. Для підтвердження професійної кваліфікації претендент на посаду, який працює у КНУТШ, проводить відкрите заняття (лекцію, семінар тощо). Претендент, який не працює в ЗВО, виступає перед НПП кафедри з науковою доповіддю. Обговорення кандидатури проводиться членами кафедри за участі гаранта ОП. Під час відео-зустрічі здобувачі ВО і стейкхолдери висловили задоволення професіоналізмом викладачів ЗВО. Представники академічного персоналу не висловлювали претензій і нарікань щодо об'єктивного характеру та прозорості процедури обрання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустріч з ЕГ були запрошені роботодавці, які підтвердили свою постійну комунікацію з історичним факультетом КНУТШ і здобувачами, долучення до організації та реалізації освітнього процесу в якості консультантів і рецензентів. Зокрема, на підставі побажань стейкхолдерів в якості другої іноземної мови було запроваджено чеську і польську мови (документи надані на запит у системі NAQA). Від роботодавців до складу проектної групи входить доцент кафедри історії факультету соціології і права Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського Перга Ю.М. Серед роботодавців, з якими укладені договори або меморандуми про співпрацю, варто виокремити Український інститут національної пам'яті, Музей книги і друкарства України, Інститут всесвітньої історії НАН України, Національний музей історії України, Львівський національний університет імені Івана Франка, Український інститут вивчення Голокосту «Ткума». У відповіді на поданий ЕГ запит додано договори співпраці між КНУТШ і Софійським університетом імені Климента Охридського (Республіка Болгарія), а також Університетом Вітовта Великого (Республіка Литва). Роботодавці під час зустрічі з членами ЕГ підтвердили сталі контакти з науково-педагогічним колективом історичного факультету КНУТШ. Зокрема, вони залучаються до роботи у складі екзаменаційних комісій шляхом погодинної оплати їх праці, а також за сумісництвом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі реалізації ОНП залучаються до проведення аудиторних занять провідні фахівці-практики й експерти. Зокрема, на ОНП за сумісництвом працює к.і.н. В.О.Бака – головний спеціаліст відділу аналізу тоталітарних режимів Українського інституту національної пам'яті. Викладачі, що залучені до реалізації ОНП, є не лише теоретиками, а й практиками, членами Національної спілки краєзнавців України. Доц. Руккас А.О. упродовж 2020-2022 рр. обіймав посаду директора Інституту вивчення Голокосту в Східній Європі при Меморіальному центрі Голокосту «Бабин Яр». Університет забезпечує можливість залучення роботодавців і експертів до викладання і до роботи у складі екзаменаційних комісій шляхом погодинної оплати їх праці.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Зустрічі з адміністративним персоналом КНУТШ і та НПП підтвердили, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, які забезпечують організацію та реалізацію освітнього процесу на ОНП. Відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (<http://surl.li/bhxzu>) працівники самостійно обирають конкретні форми, види і напрями підвищення кваліфікації обсягом не менше, ніж п'ять кредитів ЄКТС за п'ять років. У ЗВО створена платформа KNU Professionals (<https://t.me/knuprofessional>), на якій реалізуються проекти професійного розвитку викладачів («KNU Teach Week», «KNU Teach Camp», Uni-Biz Bridge та ін.), а також Digital skills Pro – програма розвитку цифрових компетентностей викладачів. Більшість викладачів ОП пройшли курси й тренінги щодо онлайн-навчання. Проводяться тренінги для НПП та гарантів ОП, спрямовані на їх професійний розвиток за участі адміністрації, спікерів-викладачів Університету, стейкхолдерів. Свій кваліфікаційний рівень НПП можуть підвищити в Інституті післядипломної освіти при КНУТШ. Проаналізувавши ВС і врахувавши відповіді на запити, члени ЕГ встановили, що викладачі ОНП Іваницька Л.В., Малацай І.В., Руккас А.О., Сокирко О.Г., Левицька Л.А., Пількевич В.О. пройшли закордонні стажування, а інші викладачі, які працюють за ОНП, проходили стажування у вітчизняних науково-дослідних закладах, за винятком проф. В.Мордвінцева, який за останні п'ять років не пройшов жодного стажування (Таблиця 2 ВС і зустріч 2). Результати стажувань впроваджуються в навчальний процес за ОНП у вигляді розробки спеціальних вибіркового курсів, включення до навчальних програм додаткових тем чи проблематики. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група встановила, що в університеті відсутня єдина шкала рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників, однак діє система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері. Професійний розвиток викладачів стимулюється комплексом матеріальних і нематеріальних заохочень: преміюванням за високі результати публікаційної активності, успішне проходження акредитації, нагородження грамотами, встановленням завдань щодо професійного зростання в контрактах, які укладаються з викладачами. Відповідно до розпорядження ректора КНУТШ створено комісію з матеріального заохочення (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>). ЗВО є учасником програми вдосконалення викладання у вищій освіті України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme) і проекту «Якісне навчання через якісне викладання», метою якого є покращення якості викладання ОК та підвищення ефективності навчального процесу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною ОНП за цим критерієм є висока професійна та академічна кваліфікація науково-педагогічних працівників, чітка відповідність викладачів тим ОК, які вони забезпечують. Прозора процедура конкурсного відбору забезпечує досягнення цілей конкретної ОНП та її конкретних ОК. До аудиторних занять на ОНП залучаються професіонали-практики. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та сприяє професійному розвитку викладачів, зокрема шляхом морального та матеріального заохочення. КНУТШ пропонує різноманітні можливості професійного розвитку НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не у всіх викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП «Східноєвропейські історичні студії», є публікації у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science. Рекомендовано підвищувати публікаційну активність науково-педагогічних працівників в іноземних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS. Радимо контролювати проходженням обов'язкових стажувань викладачів, які викладають на ОНП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОНП має прозорі процедури добору викладачів, систему стимулювання їх професійного розвитку, залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, однак варто підвищувати публікаційну активність науково-педагогічних працівників в іноземних виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS. Рекомендовано дотримуватися вимог щодо стажування НПП упродовж п'яти років. Система професійного розвитку

і підвищення педагогічної майстерності викладачів відповідає їх потребам та інтересам і позитивно впливає на забезпечення якості викладання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

КНУТШ має необхідні для освітнього процесу матеріально-технічні ресурси. Національна бібліотека імені М. Максимовича надає необхідні ресурси для наукової роботи НПП і здобувачів освіти. Заклад освіти забезпечений мультимедійною апаратурою: стаціонарними комп'ютерами, ноутбуками (які студенти можуть використовувати на парах за необхідністю), проектори, аудіоапаратурою, мультимедійною дошкою. Працівники Наукової бібліотеки імені Михайла Максимовича функціонує для студентів та науково-педагогічних працівників. У цьому ж приміщенні можна отримати методичні рекомендації для оформлення наукових робіт. На базі бібліотеки проводять різноманітні заходи та семінари, надається доступ до сучасної літератури та електронних баз публікацій Web of Science. Освітнє середовище включає соціально-побутову інфраструктуру (гуртожитки, університетські клініки, їдальні, кафе, служби психологічної допомоги, навчально-спортивні центри), низові профспілкові організації, Центр іноземних мов КНУ імені Тараса Шевченка, молодіжний центр культурно-естетичного виховання, студентів та аспірантів, наукові товариства, Рада молодих вчених тощо. Також у головному корпусі є тематичні аудиторії "Турецький світ" та "Китайська мрія", які облаштовані за кошти спонсорів. Навчальні заняття відбуваються також і в археологічному музеї. Облаштований також медичний кабінет, де всі охочі можуть отримати кваліфіковану медичну допомогу. У Студмістечку гуртожитку №2 облаштований "Пункт незламності", де все облаштовано для довготривалої тривоги, також наявний доступ для інтернету та електричне живлення.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ дійшла до висновку, що в Університеті немає обмежень щодо навчальної інфраструктури та інформаційних ресурсів, які можуть використовувати як здобувачам освіти, так і НПП. В Університеті є бездротовий безкоштовний інтернет Wi-fi. Також у ЗВО функціонує психологічна служба, яка надає необхідну допомогу: індивідуальні консультації, групові тренінги.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Університет має спеціалізовану клініку <https://clinic.knu.ua/> та інститут психіатрії КНУТШ <https://ipsycho.knu.ua/>, де працюють кваліфіковані спеціалісти, які забезпечують охорону фізичного та психічного здоров'я студентів. У головному корпусі, де навчаються студенти ОНП, є медичний кабінет, куди за потреби можуть звернутися студенти в викладачі. В аудиторіях є вогнегасники, а студенти та викладачі проходять інструктаж щодо роботи в мультимедійних аудиторіях та пожежної безпеки. Онлайн-трансляція приміщень факультету підтвердила, що приміщення безпечні для навчання у звичайний час; у ЗВО працює психологічна служба, яка створює та підтримує безпечне психологічне середовище в академічній спільноті КНУТШ та надає колективну та індивідуальну підтримку.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

КНУТШ сприяє інформуванню здобувачів освіти. Також надає освітню, організаційну, консультативну та соціальну підтримку. різноманітні підрозділи допомагають студентам реалізуватися: Центр іноземних мов - надає можливість бути вільними слухачами (за потреби) під час різноманітних дисциплін; Центр по працевлаштуванню весь час інформує про вакантні місця; психологічна служба проводить опитування, працює індивідуально із учасниками освітнього процесу, за необхідності проводить групові тренінги для наукових працівників. Наукове товариство сприяє розвитку наукових здібностей. Будь-яке інформування здобувачів освіти відбувається через електронні пошти та месенджери. Адміністрація закладу переймається питанням студентоцентризму, тому весь час проводить опитування за допомогою платформи Unidos і Google Form. Студенти обізнані, де можна знайти навчально-методичні комплекси із різноманітних дисциплін. ЗО володіють інформацією, щодо допуску до захисту кваліфікаційних робіт, по-перше, має бути апробація, по-друге, обов'язково участь у науковій конференції, також звіт сервісу перевірки на плагіт не має перевищувати 15% текстового збігу. Вражає, що є дисципліни, що викладаються чеською, хорватською та англійською мовами. Студенти можуть проявити себе у різноманітних

студентських активностях - студпарламент, наукові товариства, різноманітні конференції, гарант ОП має постійний зв'язок із студентами щодо різноманітних заходів та можливостей.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

КНУТШ забезпечує умови для людей з особливими освітніми потребами. На вході до навчального закладу є пандус. У середині навчального закладу є ліфт для людей з обмеженими можливостями пересування, спеціальні вбиральні, вивіски шрифтом Брайля, тактильна стрічка, смуги та вказівки для людей із вадами зору. За запитом адміністрація КНУТШ може забезпечити сурдопереклад. Наразі на програмі "Східноєвропейські історичні студії" немає студентів із особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО функціонує психологічна служба. Проводяться опитування щодо якості оцінювання і використання російськомовних джерел. Студенти беруть участь як в загальнофакультетських, так і загальноуніверситетських опитуваннях, які проводить студентський парламент. Також існує форма зворотнього зв'язку. Первинна профспілкова організація захищає права студентів, також надає матеріальну допомогу. У разі виникнення конфлікту студенти знають, що робити і до кого звертатися. Незалежні представники адміністрації ЗВО аналізують конфлікт і роблять висновки. КНУТШ регує питання щодо вирішення конфліктів Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Етичним кодексом університетської спільноти <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-universitycommunity.pdf>, Пам'яткою норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу ЗВО наказом ректора від 10.11.2021 № 897-32 <https://www.knu.ua/pdfs/official/Memo-of-norms-of-ethical-behavior-in-University.pdf>, Порядком вирішення конфліктних ситуацій <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>, Порядком запобігання і протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУТШ, наказом від 08.02.2022 № 79-32 <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-preventing-discrimination-bullying-gender-based-violence-inUniversity.pdf>. З метою запобігання корупції в Університеті введено в дію Антикорупційну програму https://www.knu.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antykoriuptsiyna_prohrama.pdf.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Навчально-матеріальна база історичного факультету забезпечує освітній процес на високому рівні. На факультеті, де навчаються студенти ОНП наявні достатні технологічні ресурси, які дозволяють студентам і викладачам проводити аудиторне заняття. Навчальне середовище цілком відповідає потребам студентів та НПП. Заклад освіти має укриття та у гуртожитку №2 облаштований "Пункт незламності".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЕГ пропонує опитати зацікавлених здобувачів освіти, які бажають здобути неформальну освіту. На основі отриманих відгуків можна розробити різноманітні курси та програми, які включатимуть елементи неформальної освіти, такі як майстер-класи, воркшопи та івенти. КНУТШ може розглянути можливість створення спеціальних центрів або відділів, відповідальних за розробку та координацію програм неформальної освіти. Ці центри можуть сприяти співпраці з іншими підрозділами та зовнішніми партнерами, а також організувати різноманітні заходи.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО відповідає вимогам усіх підкритеріїв: має всі матеріально-технічні умови, необхідні для комфортного навчання та проживання студентів; надає достатній рівень інформаційної, консультативної, соціальної та організаційної підтримки. Здобувачі освіти знайомі з нормативно-правовою базою та знають, як діяти у разі виникнення конфліктних ситуацій. Зразковою діяльністю університету є наукова бібліотека імені Михайла Максимовича. Бібліотека має достатні ресурси для підтримки освітньої діяльності та доступ до міжнародних наукометричних баз даних як державною мовою, так і іноземними мовами. Рекомендації щодо вдосконалення освітньо-навчальних програм у критерії 7 не перешкоджають їх виконанню і повністю відповідають вимогам рівня В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановила, що в університеті наявні ефективні процедури розробки, затвердження, моніторингу та перегляду ОНП. Їх регламентують «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (редакція від 11.04.2022 року, із змінами)» (https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022-with-changes.pdf), «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), наказ ректора університету від 11.08.2017 р. за №729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf). ОНП «Східноєвропейські історичні студії» запровадили у 2018 р. У 2021 р. було оприлюднено нову редакцію ОНП, яка ґрунтувалася на результатах проведеного гарантом і профільною кафедрою моніторингу, а також введенням в дію Стандарту вищої освіти, інших нормативних документів МОН України та внутрішніх документів КНУТШ (наприклад, до переліку ОК включені англійські дисципліни, відповідно до затвердженої у 2020 р. «Концепції вивчення іноземних мов студентами неспеціальних факультетів/інститутів») (<https://senate.univ.kiev.ua/?p=1355>). Крім того, змінено обсяг суміжних ОК, відбулося упорядкування ЗК та ФК, коригування змісту ПРН. Редакцію 2023 року спричинили пропозиції стейкхолдерів і рекомендації ЕГ і ГЕР, висловлені під час акредитаційної експертизи ОНП у квітні того ж року, результати опитування здобувачів, моніторингу діяльності ОНП гарантом. До складу робочої групи ОНП було введено представника від роботодавців – доцента НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського» Ю. Пергу. В редакції 2023 р. «уточнено мету ОНП, її основний фокус та особливості, придатність випускників до працевлаштування, назву ОК; скориговано перелік і формулювання програмних результатів навчання (зокрема, додано ПР1 і ПР 8 в оригінальному формулюванні Стандарту, враховано ПР 6 Стандарту у повному обсязі)». При внесенні змін враховувалися і побажання здобувачів вищої освіти. Так, запроваджено вивчення другої іноземної мови (польська та чеська мови). ОК «Російська Федерація в сучасному світі» замінений на ОК 13. Проєкт ОНП 2023 р. був представлений для широкого обговорення на сайті профільної кафедри (<http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/>). На запит ЕГ було надано копії протоколів засідань профільної кафедри, науково-методичної комісії, вченої ради історичного факультету, які засвідчують перегляд ОНП (система NAQA). Водночас, процедури моніторингу та періодичного перегляду ОП варто було висвітлити на сайтах кафедри, факультету.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти ОНП «Східноєвропейські історичні студії» беруть участь у процесі періодичного перегляду програми, зокрема шляхом опитувань (проводиться згідно з «Положенням про опитування здобувачів освіти й науково-педагогічних працівників КНУТШ» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Oputuvanya_2020.pdf)), які організували факультет соціології, а також профільна кафедра у січні, червні 2023 р. Результати опитування розміщено за покликанням (<https://docs.google.com/document/d/1lfPwzJ76HzfSCzlyXhXfifYR7du7Qzj2/edit>). Ведеться постійний діалог зі здобувачами щодо якості ОП та освітнього процесу загалом. Здобувачі І. Бажан, Р. Потьомка, Г. Томашевський під час зустрічі б підтвердили, що вони брали участь у опитуванні, їм пропонували визначити сильні і слабкі сторони ОП. Пропозицій вони не подавали, їх все задовольняло. На засідання профільної кафедри, у фокус-групи їх не запрошували. Таким чином, студенти не надто активні у використанні можливості вносити зміни до ОП. Варто було б представника від студентів ввести до робочої групи ОНП. Робоча група та деканат факультету беруть до уваги вищенаведені матеріали, а також використовували інші форми зворотного зв'язку задля удосконалення ОНП. Так, взявши до уваги побажання студентів, за словами розробників програми (це було підтверджено під час зустрічей), запровадили вивчення другої іноземної мови (мови регіону). На сайті кафедри здобувачі освіти можуть залишити свої пропозиції щодо ОНП (<https://docs.google.com/forms/d/1yc2s5kz-D5cakTdoHLOsPkMmNfmbEbXUfAhPC63oWJM/edit>). Активним учасником процедури внутрішнього забезпечення якості ОНП було студентське самоврядування. Його діяльність регулює відповідне положення (<https://cutt.ly/jYVxgFT>), Статут університету (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>). «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (п. 2.2) (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) регламентує, що органи студентського самоврядування можуть ініціювати внесення змін до ОП. Голова студентського парламенту історичного факультету Є. Лічакова під час зустрічі з ЕГ повідомила, що серед студентства періодично проводився моніторинг задля того, щоби відчувати настрої і дізнатися про актуальні питання, що хвилювали молодь. На рівні факультету проводилися опитування з

приводу викладання окремих дисциплін, забезпечення їх літературою тощо. Якщо надходила скарга на викладачів, то проводилося анкетування по всій групі, щоб зрозуміти чи це є тенденція, чи локальний конфлікт. По даній ОНП таких звернень не було. Про опитування на рівні університету зі сторони студентського самоврядування йшлося також у виступі в.о. голови студентського парламенту Д. Шохола. На засіданнях парламенту заслуховували пропозиції із вдосконалення ОП, формувалися звернення до вченої ради факультету із рекомендаціями, які обговорювалися, після чого передавалися гаранту для аналізу рекомендацій.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Налагоджено взаємодію із роботодавцями, яка регулюється «Положенням про ради роботодавців у Київському національному університету імені Тараса Шевченка» (<http://senate.knu.ua/wp-content/uploads/2020/07/Положення-про-ради-роботодавців-КНУ.pdf>). Це положення визначає, що на рівні факультетів функціонують експертні ради роботодавців. Для формалізації роботи з роботодавцями та стейкхолдерами на ОНП заплановано створити комітет. Однак, під час зустрічі зі стейкхолдерами виявилось, що вони не є членами вищезазначених структур і їм не відомо про їх роботу. Робоча група зверталася до потенційних роботодавців із проханням «визначити найбільш привабливі для них сторони ОНП, окреслити навички, вміння та професійні якості, якими має володіти випускник ОП». Відгуки на проект надійшли з Інституту історії України НАН України, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Гарант ОП, викладачі профільної кафедри консультувалися із роботодавцями під час наукових та популяризаторських заходів (<http://surl.li/qhxsu>; <http://surl.li/qgqqi>). До складу робочої групи ОНП, як представник роботодавців, увійшов доцент кафедри історії факультету соціології і права НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського» Ю. Перга. На ОНП за сумісництвом викладає головний спеціаліст відділу аналізу тоталітарних режимів УІНП В. Бака. Обидва науковці під час зустрічі 11 підтвердили, що брали участь у засіданні кафедри, зустрічалися з гарантом ОП, давали поради щодо удосконалення програми, а подані пропозиції бралися до уваги. Це ж підтверджують і надіслані на запит ЕГ протоколи кафедри (система NAQA). В. Бака наголошував на актуальності ОНП, оскільки нині особлива увага звертається на зв'язки із сусідами нашої держави – Польщею, Угорщиною, Чехією, Словаччиною. Надані матеріали викладачами кафедри УІНП використовує у своїй діяльності, зокрема у співпраці із МЗС України. Підтримали у своїх виступах програму директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського Г. Папакін, провідний науковий співробітник Інституту політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України Ю. Ніколаєць (очолював екзаменаційну комісію на ОНП), начальник відділу Центрального державного архіву громадських об'єднань та україніки І. Журжа (зазначено, що архів був базою практики), старший науковий співробітник Інституту історії України НАН України О. Бажан. Позитивно, що на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи зацікавлені особи можуть залишити свої рекомендації і побажання щодо ОНП (<http://www.history.univ.kiev.ua/ce-europe/>). Однак, більш ефективною формою залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП, на думку ЕГ, було б систематичні опитування. Варто було б, показати інші форми співпраці, якщо такі мали місце, наприклад, проведення гостьових лекцій, проведення практик тощо.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ встановила, що для підтримання зв'язків із випускниками ОНП використовується особисте спілкування. У відомостях про СО зазначається, що «практика збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП наразі перебуває у стадії розробки», оскільки відбулося лише три випуски. У відомостях наводяться дані про працевлаштування декількох випускників програми. ЕГ вдалося поспілкуватися із випускниками програми, які справили дуже приємне враження. Так, І. Ірчак зазначила, що ОНП містить цікаві освітні компоненти, які дали цілісне уявлення про регіон і про процеси, що відбувалися в історії Центрально-Східної Європи, а завдання, які ставили науково-педагогічні працівники мали дослідницький компонент. Випускниця працює у меморіальному центрі Голокосту «Бабин Яр» (гарант ОП під час зустрічі із ЕГ повідомила, що консультувалася з І. Ірчак стосовно навчальної дисципліни «Історія Голокосту»). Р. Ситник звернула увагу на постійну підтримку з боку викладачів під час написання магістерської роботи, а також сприяння в академічній мобільності, яку вона проходила у Вільному університеті Берліна (Інститут Східної Європи). А. Кравець висловила вдячність, за те що університет дав поштовх до самореалізації, можливість втілювати свої наукові інтереси та вподобання. Вона вдячна за можливість стажування за кордоном, за підтримку у навчанні. Викладачів охарактеризувала як «студентоцентричних і людиноцентричних». Водночас прикладів врахування їхніх пропозицій при розробці та перегляді ОП вони не навели. У подальшому варто було б звернути увагу на систематичну комунікацію із випускниками, відслідковування їхнього кар'єрного шляху. Покращенню взаємодії з випускниками приділяється увага і на загальноуніверситетському рівні. Задля активізації цієї роботи 16 травня 2022 р. Вчена рада університету прийняла ухвалу «Про системне налагодження двосторонньої комунікації з випускниками Київського національного університету імені Тараса Шевченка та оптимальні шляхи взаємодії з цією цільовою аудиторією» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=2051>), а також було започатковано відділ сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками. На нього було покладено відповідальність відстежувати та акумулювати інформацію щодо кар'єрного шляху та траєкторії працевлаштування випускників ОНП (<http://job.univ.kiev.ua/>). На сторінці відділу сайту університету необхідно внести зміни у назву відділу, відповідно до покладених на нього функцій, відкоригувати напрямки роботи.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Наявна у відомостях про СО інформація, матеріали сайту, зустрічей дають можливість ЕГ констатувати, що в університеті університеті створено ефективну систему забезпечення якості, яка оперативним чином реагує на виявлені недоліки, пов'язані зі змістом ОП та її реалізацією, що передбачає п. 2.2 «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) та п. 2.14.1 «Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhenniaproorganizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). В університеті на загальноуніверситетському та на факультетському рівнях проводиться моніторинг ОП. Зокрема, відповідальність за опитування здобувачів освіти покладено на навчальну лабораторію соціологічних та освітніх досліджень (<https://sociology.knu.ua/uk/departament/navchalna-laboratoriya-sociologichnyh-taosvitnih-doslidzhen>). Автори ОНП зазначають, що опитування проводиться регулярно, щоправда наводять дані про опитування UNiDOS-16 за листопад 2020 р. Опитування показало, що більшість здобувачів освіти історичного факультету задоволені навчанням (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/unidos16_25common.pdf). Опитувань у розрізі ОНП не проводилося, що не давало можливості вчасно реагувати на виявлені недоліки. Тому гарант програми і завідувач кафедри через неформальне спілкування з магістрантами, а також аналіз результатів вступної кампанії до магістратури, визначили необхідність покращення рівня викладання й збільшення обсягів навчальних годин на вивчення іноземної мови. У 2021 р., формуючи нову редакцію ОП, було вирішено викладати англійською мовою навчальні дисципліни «Історія Голокосту» та «Нації і націоналізм в Центральній-Східній Європі». У ході опитування виявилось також, що наявних каналів інформування здобувачів освіти (сайт кафедри і факультету, сторінки в Facebook), недостатньо. Реагуючи на це, в месенджері Telegram додатково були створені групи (наприклад, <https://t.me/+xs9mYVbMixNjNWRi>). Опитування також показало, що здобувачі освіти ОНП «Східноєвропейські історичні студії» недостатньо отримувало інформаційно-консультативну допомогу та підтримку з боку персоналу (методистів, лаборантів та ін.). Було вжито відповідних заходів і у січні 2023 р. 97% студентів-респондентів засвідчили, що задоволені рівнем підтримки в межах програми. Наприкінці кожного навчального року робоча група ОНП здійснює самоаналіз, у якому враховує різноманітні внутрішні і зовнішні чинники. Регулярне проведення опитування є позитивною практикою, однак, у перспективі варто було б проводити незалежне від гаранта опитування. Результати зустрічей показали, що в університеті не проводиться щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти науково-педагогічних працівників (п. 3 ч. 2 ст. 16 Закону України «Про вищу освіту»), результати якого мають бути оприлюднені.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Рішенням НАЗЯВО від 27 червня 2023 р. (протокол №11 (40)) ОНП «Східноєвропейські історичні студії» була акредитована умовно на один рік. Реагуючи на зауваження ЕГ і ГЕР, робоча група у травні 2023 р. підготувала проєкт опису ОНП і 18 травня обговорила його на засіданні кафедри історії Центральної та Східної Європи, у якому брали участь і представники роботодавців (протокол № 10). Із відомостей про СО і матеріалів зустрічі з гарантом стало відомо, що до ОНП було внесено низку змін, а саме: 1) до складу робочої групи ОНП було введено представника стейкхолдерів – доцента НТУ України «КПІ імені Ігоря Сікорського» Ю. Пергу; 2) було враховано всі ПРН Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 032 Історія та археологія; 3) як обов'язковий компонент було додано ОК 13, який забезпечує виконання ПРО6 Стандарту; 4) уточнено опис придатності випускників до працевлаштування. Одна з пропозицій стосувалася активізації міжнародної мобільності студентів. Про можливості такої мобільності їх постійно інформують гарант ОНП та викладачі профільної кафедри. Водночас, у відомостях про СО зазначається, що «зважаючи на контингент студентів, участь у таких програмах здобувачів за ОНП наразі обмежена». Шукаючи вихід з цієї ситуації, їх долучили до розробки кафедральної науково-дослідної теми. Крім того, вони беруть участь у наукових конференціях, публікують результати своїх розвідок у наукових виданнях з тематики, що охоплює країни Центральної, Південно-Східної, Східної Європи. Варто було б сконтактувати із партнерськими зарубіжними ЗВО (зокрема з тими, де стажувалися викладачі, що задіяні в ОНП) щодо дистанційної міжнародної мобільності. Студентів залучали до програм сприяння академічній доброчесності, учасником яких є КНУТШ. На сайті історичного факультету створили репозитарій кваліфікаційних магістерських робіт випускників ОНП 2020-2023 рр. При модернізації ОНП враховувались зауваження та пропозиції щодо акредитацій інших ОП університету. У листопаді 2023 р. адміністрація КНУТШ та відділ забезпечення якості освіти провели круглий стіл на тему «Результати акредитації освітніх програм у 2022/2023 н.р. – здобутки, втрати, рефлексії», під час якого було обговорено процедури зовнішнього і внутрішнього оцінювання ОП університету. Ці ж питання, а також результати акредитації обговорювалися на засіданнях вченої ради факультету, зустрічах адміністрації факультету з гарантами ОП. Було укладено договори, меморандуми про співпрацю з деякими установами-партнерами (їх варто було б розмістити на сайті кафедри); упорядковано інформацію про ОНП на сайті кафедри історії Центральної та Східної Європи. На сайті кафедри розміщено результати моніторингу якості освіти по ОНП «Східноєвропейські історичні студії», який передбачається ч. 2 ст. 30 Закону України «Про вищу освіту» як обов'язковий (<https://docs.google.com/document/d/1lfPwzJ76HzfSczlyXhXfIfYR7du7Qzj2/edit>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті університету ведеться робота щодо формуванню культури якості. Процедури внутрішнього забезпечення якості освіти визначаються «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>), відповідно до якого учасники освітнього процесу мають залучатися до забезпечення його якості. Так, науково-педагогічні працівники задля вдосконалення освітнього процесу, рівня навчання беруть участь у засіданнях кафедр, під час яких обговорюють та затверджують робочі програми навчальних дисциплін, надають «рекомендації щодо використання в освітньому процесі інноваційних технологій», аналізують нові практики у викладанні дисциплін. Крім того, їх залучають до участі у засіданнях вченої ради та науково-методичної комісії факультету, де «можуть висловлювати конкретні пропозиції щодо удосконалення освітнього процесу на факультеті загалом та на ОНП зокрема через експертизу освітніх компонентів, взаємне рецензування навчально-методичних матеріалів тощо». Крім того, гарант та адміністрація факультету консультуються із викладачами задля для удосконалення ОНП. Під час зустрічі із науково-педагогічними працівниками вони підтвердили, що така практика застосовується. Варто було б до процесу удосконалення ОНП залучати і здобувачів освіти, які є повноправними учасниками академічної спільноти. «Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» регламентує, що процеси і процедури внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті забезпечують низка підрозділів. У вищій функціонують 5 організаційних рівнів системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, кожний з яких має свій рівень відповідальності. У 2021 р. розпочав роботу відділ забезпечення якості освіти, який координує систему забезпечення якості освіти в університеті (<https://www.facebook.com/department.quality>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

До сильних сторін належить те, що академічна спільнота КНУТШ, залучена до внутрішньої системи забезпечення якості освітнього процесу. В університеті розроблено нормативно-правові документи, які регулюють цю систему. До процедур забезпечення якості та процесу перегляду ОНП залучалися представники органів студентського самоврядування, роботодавці. Університет реагує на виявлені недоліки та пропозиції і враховує їх результати під час перегляду ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Розробникам ОНП варто звернути увагу на представлення процедури моніторингу та періодичного перегляду ОНП на сайтах кафедри, факультету. Рекомендується популяризувати роботу Ради роботодавців, експертної ради факультету серед роботодавців, залучати роботодавців і представників академічних інституцій до систематичних опитувань щодо якості ОНП. Ширше долучати студентів та випускників до процесу удосконалення ОНП, наголосити їм на тому, що вони мають можливість вносити зміни до програми. Варто було б представника від студентів ввести до робочої групи ОНП. Запровадити практику опитування здобувачів освіти незалежно від гаранта і адміністрації. Звернути увагу на систематичну комунікацію із випускниками, відслідковування їхнього кар'єрного шляху. Запровадити щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти науково-педагогічних працівників. Вивчити питання щодо запровадження дистанційної міжнародної академічної мобільності студентів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Університет, спираючись на розроблені ним нормативно-правові документи, послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. До процесу періодичного перегляду ОП залучена академічна спільнота, представники академічних інститутів, роботодавці. Вагомим зауважень за цим критерієм немає, вони мають переважно рекомендаційний характер, що дає підстави ЕГ підтвердити відповідність ОНП вимогам рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведений ЕГ аналіз засвідчив, що у КНУ імені Тараса Шевченка створена належна нормативно-правова база, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Під час аналізу звіту самооцінювання та інших ресурсів КНУ імені Тараса Шевченка, ЕГ пересвідчилась в наявності та доступності необхідних для врегулювання прав та обов'язків учасників освітнього процесу документів, які розміщені на сайті університету <https://knu.ua/ua/#geninf>. Нормативною базою, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу у є Статут КНУ імені Тараса Шевченка <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>, Положення про організацію освітнього процесу у КНУ імені Тараса Шевченка http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка <https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>, Етичний кодекс університетської спільноти <https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-theuniversity-community.pdf>, Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУ імені Тараса Шевченка <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>, Положення про гарантії освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678>, Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУ імені Тараса Шевченка <http://surl.li/bitff> Всі ці документи знаходяться в постійному відкритому доступі на вебсайті ЗВО. ЕГ під час робочих відеозустрічей з різними фокус-групами переконалася, що всі учасники освітнього процесу в цілому обізнані зі своїми правами та обов'язками.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час акредитації ОНП «Східноєвропейські історичні студії», ЕГ з'ясувала, що КНУ імені Тараса Шевченка дотримується правил оприлюднення проектів ОП на власному вебсайті. Відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, перегляд ОП здійснюється в залежності від терміну перегляду, визначеного у самій освітній програмі, та від потреби (один раз на 2, 3, 4 або 5 років). Інформація про ОНП та її проект розміщені на сайті кафедри <http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/>. На зустрічі з стейкхолдерами ЕГ пересвідчилась, що вони ознайомлені з процедурою залучення до розгляду ОНП та періодично беруть участь у таких заходах. Крім оприлюднення самої ОНП на сайті історичного факультету та кафедри на якій реалізується дана ОНП, було б позитивною практикою оприлюднити інформацію, стосовно побажань здобувачів вищої освіти чи інших учасників освітнього процесу стосовно даної ОП, а також наявність постійно діючої гугл-форми для пропозицій та зауважень на веб-сторінці кафедри історії Центральної та Східної Європи <http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies>

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ пересвідчилась у факті оприлюднення достовірної інформації щодо ОП на сайті <https://knu.ua/ua/#geninf> та <http://www.history.univ.kiev.ua/masters-degree/east-europe-studies/> та робочих програм навчальних дисциплін. Під час зустрічі зі стейкхолдерами, ЕГ пересвідчилась в залученості стейкхолдерів до обговорення ОНП та надання рецензій, зокрема Перга Юрій відзначив про активну співпрацю з гарантом програми та долучений, як розробник ОНП, надання пропозицій та рекомендацій. ЕГ рекомендує окремо оприлюднювати результати опитувань здобувачів другого (магістерського) рівня, щодо якості ОП на веб-сторінці факультету, для загальної зручності здобувачів вищої освіти чи майбутніх абітурієнтів, які зосереджують увагу на даній ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються внутрішніми нормативними документами КНУ імені Тараса Шевченка, що є у вільному доступі. На веб-сайті університету, історичного факультету та кафедри розміщена необхідна інформація про ОНП та ОК, що дає змогу ознайомитися з навчальним процесом в даному ЗВО не тільки здобувачам вищої освіти чи НПП, а й потенційним абітурієнтам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Під час акредитаційної експертизи значних чи критичних недоліків ЕГ не виявила. Було встановлено, що зворотний зв'язок щодо якості ОНП та пропозиції з внесення змін до неї отримуються переважно шляхом неформальної комунікації зі стейкхолдерами. Рекомендовано уніфікувати збір пропозицій від стейкхолдерів шляхом автоматизації даного процесу, до прикладу, розміщення на сторінці кафедри відповідної гугл-форми. Це допоможе систематизації та уніфікованому збереженню усіх наявних пропозицій. ЕГ рекомендує оприлюднювати результати опитувань здобувачів та стейкхолдерів, щодо якості ОП на веб-сторінці факультету і/та кафедри для загальної зручності здобувачів вищої освіти чи майбутніх абітурієнтів

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОНП «Східноєвропейські історичні студії» відповідає вимогам, викладеним у Критерії 9 щодо прозорості та публічності. Рекомендація ЕГ, що стосується впровадження уніфікованого інструменту збору зворотного зв'язку від стейкхолдерів, слугуватиме покращенню процесу збору, збереження та обробки даних. Відсутність же подібного механізму наразі не шкодить процесам щодо внесення змін до ОНП, адже компенсується тісним контактом між гарантом, НПП та наявними стейкхолдерами. Зважаючи на це, дана ОНП відповідає визначеному критерію за рівнем В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Миколенко Дмитро Валерійович

Члени експертної групи

Шевченко Наталія Володимирівна

Смирнов Андрій Іванович

Комарніцький Олександр Борисович

Постоєнко Віталіна Сергіївна